

Mânâ ile bütünleşen kelimeler

Nihat Bey: “Yirmi Dokuzuncu Sözün Birinci Esasında, ‘Belki madde-i nurdan, hatta zulmetten, hatta esir maddesinden, hatta mânâlardan, hatta havadan, hatta kelimelerden, zihayat, zişuur kesretle halk eder’ (S. 468) diye devam eden cümlede mânâlardan ve kelimelerden yaratma ne mânâyâ geliyor? Biraz açar mısınız?”

1- Yirmi Dokuzuncu Sözün Birinci Esasında Bediüzzaman Hazretleri, görünen ve bilinen varlıkların çok farklı maddelerden halk edildiğini nazara vererek, farklı türler üzerinde görevli bulunan melaikelerin, ruhanilerin ve cinlerin de farklı tür ve cinslerden yaratıldığını ispat ediyor. Gözden uzak tutulmamalıdır ki, yeryüzünde muhtelif canlılar çok farklı türlerde, çok farklı niteliklerle yaratılıyor, en adi maddelerden hayat yaratılıyor, en yoğun maddelerden ruh sahibi varlık halk ediliyor. Meselâ topraktan, sudan, hatta bozuk ve çürük maddelerden öyle canlılar yaratılıyor ki, bunların kimisi suda, kimisi toprakta, kimisi havada yaşıyor, kimisi sürünüyor, kimisi yürüyor, kimisi uçuyor, kimisi bulunduğu yerde yuvarlanıyor. Yeryüzü canlılarında çeşit ve tür öylesine çoktur ki, bu bize ruhanî ve nuranî varlıkların da çeşitliliği konusunda zengin fikir veriyor. Çünkü Kâinâtın Tek Yaratıcısı sonsuz kudret sahibidir.

2- Çürükten, çarıktan, her şeyden sayısız cismânî canlı halk eden sonsuz kudret sahibi Allah, kusursuz kudretiyle ve noksansız hikmetiyle, nur gibi, esir gibi ruha yakın lâtif ve akıcı maddeleri ihmal edip hayatsız bırakmaz. Öyleyse, kabul edilmelidir ki Cenâb-ı Allah’ın nur, karanlık, esir, elektrik, hava, mânâ ve kelime gibi lâtif ve akıcı maddelerden hayat ve şuur sahibi cins cins ruhanî mahlûklar yaratması kudretinin ve hikmetinin gereğidir. Nitekim yaratmıştır da. Yüce İslâm dininde o sayısız ve cins cins yaratılan yaratıkların bir kısmına melaike, bir kısmına ruhanî, bir kısmına da cin denmektedir. Meleklerin de kendi aralarında aynı türden yaratıldığı söylenemez. Güneşte görevli melek, bir ağaçta görevli melekle veya bir damla yağmurda görevli melekle aynı cinsten değildir.¹

3- Mânâ, maneviyattır. Yani maddî olmayan her şey. Yani görünmeyen kuvvetler. Bunlar yaratılmıştır. “Kelime” sözcüğü ile, kelimenin canlandığı mânâ

anlaşılmalıdır. Yoksa kelimeyi bir küme harfin meydana getirdiği bir sözcükten ibaret saymak yanlıştır. Kelimenin canlandığı bir mânâ varsa, bu mânâyı temsil eden bir melek de vardır demektir. Çünkü bu kelime ağızdan çıktıktan sonra, öyle kendi başına durduğu gibi durmuyor, muhatapta tesir meydana getiriyor. Bir söz öldürüyor da, güldürüyor da. Kur'ân'ın ağızımızdan çıkan sözün bizi mes'ûl tutacağını bildirmesi boşuna değildir. Cenâb-ı Allah, "Yapmayacağınız şeyi niçin söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyi söylemek Allah katında pek büyük bir gazap sebebidir."2 buyurarak sözün kuvvetini vurguluyor. Kezâ, "Bir topluluk diğer bir topluluğu alaya almasın."3 Âyeti sözün olumsuz etkisinden sakındırıyor. Kezâ Peygamber Efendimizin (asm), "Tatlı söz sadakadır." buyurması, sözün maneviyatta ehemmiyetini kavramamıza yeter. Nitekim şair de, "Söz ola kese savaşı,/ Söz ola kestire başı,/ Söz ola ağulu aşı,/ Yağ ile bal ide bir söz" diye boşuna söylememiştir. Anlaşıyor ki, sözün perde arkasında sözü temsil eden maneviyat yaratılmıştır. Sözün taş gibi tesir etmesi bundan dolayıdır. Bu maneviyattan da bir cins meleğin yaratıldığı anlaşılıyor.

Dipnotlar:

1. Sözler, s. 468, 469.
2. Saf Sûresi: 2,3.
3. Hucurât Sûresi: 11.